

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 150/2016-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Piovarčím ml., Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 40 D 1189/2002, Dnot 2/2014 (pôvodne Dnot 238/2002) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním z 28. apríla 2015, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 D 1189/2002, Dnot 2/2014 [(pôvodne Dnot 238/2002) ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“].

Sťažovateľ okrem iného uviedol:

«K porušeniu môjho práva ako sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) došlo a dochádza v doposiaľ právoplatne neskončenom dedičskom konaní vedenom pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 40D/1189/2002, D not 02/2014 (predtým D not 238/2002), v právnej veci prejednávania dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], naposledy bytom [REDAKOVANÉ], zomrelom dňa [REDAKOVANÉ], v ktorom som účastníkom - dedičom ja a moja sestra [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], tým, že súd (súdny komisár) v uvedených časových intervaloch nevykonal žiadny úkon:

- 05.10.2002 - úmrtie poručiteľa [REDAKOVANÉ]
- 03.12.2002 - termín prvého dedičského pojednávania na notárskom úrade, ktoré sa nekonalo
- 21.07.2003 - výzva súdneho komisára na predloženie dokladov
- 24.01.2008 - druhé dedičské pojednávanie na notárskom úrade, ktoré sa uskutočnilo viac ako štyri a pol roka od posledného úkonu súdneho komisára
- 09.06.2008 - uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 40D/1189/2002, ktorým sa rozhodlo o určení čistej hodnoty dedičstva, o nadobudnutí dedičstva dedičmi a o odmene notára a náhrade jeho hotových výdavkov
- 09.06.2008 - uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 40D/1189/2002 o uložení povinnosti uhradiť súdny poplatok
- 07.07.2008 - odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Košice II o určení čistej hodnoty dedičstva, nadobudnutí dedičstva dedičmi a odmene notára a náhrade jeho hotových výdavkov
- 15.07.2008 - uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 40D/1189/2002 o uložení povinnosti sťažovateľovi doplniť jeho odvolanie podpisom a potrebným počtom rovnopisov

- 28.08.2009 - uznesenie Krajského súdu Košice sp. zn. 10CoD/11/2008, ktorým súd potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie v I. výroku a zrušil v II. a III. výroku a v tom rozsahu vec vrátil na ďalšie konanie, pričom vec nie je toho času ešte stále právoplatne skončená.

Od začiatku dedičského konania na Okresnom súde Košice II do dnešného dňa uplynulo viac ako 12 rokov a predmetná vec nebola do dnešného dňa právoplatne skončená.»

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že podľa jeho názoru napadnuté konanie nie je skutkovo ani právne zložité, že ako účastník konania „pristupoval ku konaniu zodpovedne, na jednotlivé úkony a výzvy súdu (súdneho komisára) reagoval promptne a poskytol potrebnú súčinnosť“.

Ďalej sťažovateľ uviedol:

„Mám za to, že popri súdnom komisárovi pochybil aj samotný súd, najmä s poukazom na jeho zákonné povinnosti upravené v §6, §100, §101 a §114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Pochybenie súdu však vidím najmä v nenaplnení oprávnenia a povinnosti, ktorá vyplýva z ust. §175zb Občianskeho súdneho poriadku, kedy mal súd odňať vec pre nezabezpečenie plynulosti konania a niekoľkoročné prietahy.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 40D/1189/2002, D not 2/2014 (predtým 238/2002) porušené bolo.

2) Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp.zn. 40D/1189/2002, D not 2/2014 (predtým 238/2002) prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3) Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €, ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4) Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prieskumom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to

pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

III.

Ústavný súd konštatuje, že predmetom sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého postupom okresného súdu a povereného súdneho komisára v konaní vedenom pod sp. zn. 40 D 1189/2002, Dnot 2/2014 (pôvodne Dnot 238/2002) malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 40 D 1189/2002, Dnot 2/2014 (pôvodne Dnot 238/2002) zistil pre rozhodnutie vo veci tieto rozhodujúce skutočnosti:

Na základe oznámenia o úmrtí nebohého [REDAKOVANÉ] (zomrel [REDAKOVANÉ]) začalo 11. októbra 2002 pred okresným súdom konanie v dedičskej veci pod pridelenou sp. zn. 40 D 1189/2002. Okresný súd podľa § 38 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) 5. novembra 2002 poveril notára [REDAKOVANÉ], aby ako súdny komisár vykonal potrebné úkony vo veci prejednávania dedičstva po poručiťovi [REDAKOVANÉ]. Poverený súdny komisár vykonával úkony v dedičskej veci až do 15. augusta 2014, kedy okresný súd konaním vo veci prejednávania dedičstva poveril notárku [REDAKOVANÉ].

Súdna komisárka 18. marca 2015 nariadila termín pojednávania na 20. apríl 2015 a sťažovateľ prevzal predvolanie na predmetné pojednávanie 24. marca 2015.

Podaním doručeným okresnému súdu 2. apríla 2015 namietal sťažovateľ prietahy v napadnutom konaní a okrem iného uviedol: „... *podávam sťažnosť na prietahy v konaní a očakávam stanovisko predsedu súdu.*“

Dňa 16. apríla 2015 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a povereného súdneho komisára v napadnutom konaní.

Zo zápisnice o pojednávaní sp. zn. 40 D 1189/2002, Dnot 2/2014 napísanej na notárskom úrade poverenej komisárky 20. apríla 2015 vyplýva, že účastníci konania, dedičia, uzavreli dohodu o vypořiadaní dedičstva, ktorú okresný súd uznesením zo 4. mája 2015 schválil a ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. mája 2015.

IV.

Ústavný súd po zhodnotení priebehu napadnutého konania konštatuje, že bolo neúmerne zdĺhavé a taktiež postihnuté nečinnosťou, no na druhej strane sťažovateľ riadne a včas neuplatnil právne prostriedky nápravy, ktoré mal k dispozícii.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poukazuje na to, že podľa § 38 ods. 1 OSP súd poverí notára, aby ako súdny komisár prejednal dedičstvo, a v prípadoch, keď sú splnené podmienky uvedené v § 175 zca, vydal osvedčenie o dedičstve. Poverenie môže súd dodatočne meniť. Poverenie a zmena poverenia sú voči súdnemu komisárovi účinné, len čo

mu ich súd oznámil. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že súd môže notárovi odňať poverenie. Podmienky, za ktorých súd môže odňať poverenie, sú obsiahnuté v § 175zb OSP.

Podľa § 175zb OSP súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prietahy v súdnom konaní. Súd potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce.

Návrh na odňatie poverenia notárovi ako súdnemu komisárovi možno považovať za účinný prostriedok nápravy, pretože na základe tohto odňatia poverenia môže byť poverený úkonmi súdneho komisára iný notár, ak doterajší notár spôsobil v konaní zbytočné prietahy. O odňatí poverenia notárovi rozhoduje súd na základe návrhu účastníka dedičského konania.

Ústavný súd poukazuje na to, že z obsahu predloženého súdneho spisu ani zo sťažnosti a k nej pripojených príloh nevyplýva, že by sa sťažovateľ v zmysle § 175zb OSP dožadoval na okresnom súde odňatia poverenia konajúceho notára [REDAKOVANÉ] alebo že by sa podľa Notárskeho poriadku na jeho postup sťažoval na Notárskej komore Slovenskej republiky.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nepostupoval v súlade s právnou zásadou rešpektovanou už od časov práva rímskeho „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym, t. j. tým, ktorí sa o svoje veci starajú), vyjadrujúcou zodpovednosť účastníka konania za využitie prostriedkov ochrany individuálnych hmotných, ako aj procesných práv.

Ústavný súd pri posudzovaní veci nemohol tiež prehliadnúť, že sťažovateľ nepodal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní v čase nečinnosti pôvodne povereného súdneho komisára, ale až 2. apríla 2015, keď konaním poverená nová súdna komisárka začala vo veci konať. Navyše, túto sťažnosť podal v čase, keď už mal z doručeného predvolania, ktoré prevzal 24. marca 2015, vedomosť o pojednávaní nariadenom súdnou komisárkou na 20. apríl 2015. Sťažovateľ taktiež nevyčkal na odpoveď predsedu okresného súdu o vybavení jeho sťažnosti na prietahy ani na uskutočnenie

pojednávania nariadeného súdnou komisárkou, pričom 16. apríla 2015 bola doručená ústavnému súdu jeho sťažnosť. O štyri dni neskôr, 20. apríla 2015, sťažovateľ na pojednávaní u súdnej komisárky uzavrel dohodu o vypořiadaní dedičstva, ktorú okresný súd schválil uznesením zo 4. mája 2015 a ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. mája 2015. Poukazujúc na tieto okolnosti ústavný súd sťažnosť podanú ústavnému súdu vyhodnotil ako evidentne účelovú.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti a vzhľadom na to, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti bola už právna neistota sťažovateľa odstránená, a teda k porušovaniu v sťažnosti označených práv už nemohlo dochádzať, ústavný súd sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016